

МАЙНОВІ АВТОРСЬКІ ПРАВА ЯК ОБ'ЄКТ СПАДКУВАННЯ

Сергій Бутнік-Сіверський,
*аспірант НДІ інтелектуальної власності
АПрН України*

I. Вступ. В умовах інформаційно-го суспільства, коли постійно розвиваються комп'ютерні технології, Інтернет, використовуються цифрове фото та відео, і все більше людей залучаються до креативної роботи в різних сферах науки, літератури і мистецтва, спадкування майнових авторських прав, які виникають при цьому, набуває важливого значення, адже ці права несуть в собі комерційну цінність, а тому дають можливість автору, а після його смерті — спадкоємцям, одержувати додаткові доходи від використання творів.

Майнові авторські права є особливим об'єктом спадкування, адже на відміну від нерухомого і рухомого майна, вони мають нематеріальний характер, не підлягають поділу і здійснюються спадкоємцями спільно, діють протягом встановленого законом строку. Але, на жаль, законодавство України не приділяє належної уваги цьому об'єкту спадкування: чітко не визначає його особливості, не розкриває питання які саме майнові авторські права переходять до спадкоємців, однозначно не встановлює чи переходять в спадщину право участі у реалізації проектів творів архітектури, містобудування, садо-

во-паркового мистецтва та право доступу до твору образотворчого мистецтва, а також не достатньо врегульовує питання спадкування права слідування. Ці та інші прогалини в законодавстві стосовно регулювання відносин спадкування майнових авторських прав можуть призводити до неоднозначного тлумачення норм права та виникнення колізій на практиці, а тому це питання потребує ретельного вивчення, а законодавство — вдосконалення.

Теоретичну основу дослідження становлять праці з питань права інтелектуальної власності та спадкового права таких вчених-юристів: О.Підпригори, О.Святоцького, Г.Чурпіти, І.Томарова, О.Сергєєва, Е.Гаврилова, І.Янушкевича, М.Мірошникової, А.Мелузової, С.Фурси, Ю.Заїки та ін.

II. Постановка завдання. Метою цієї статті є дослідження питання, які саме майнові авторські права можуть переходити у спадщину, тобто бути об'єктом спадкування за українським законодавством.

III. Результати. Об'єкти спадкування бувають майнового характеру і немайнового. До об'єктів майнового характеру належать житлові будинки, квартири, земельні ділянки, засоби виробництва, транспортні засоби, цінні папери, а також інше

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

майно споживчого та виробничого призначення. До об'єктів немайнового характеру належать права в галузі інтелектуальної власності [1], зокрема авторське право (у суб'єктивному розумінні), тобто сукупність прав, які належать спадкодавцю у зв'язку зі створенням і використанням творів науки, літератури і мистецтва [2].

До творів у галузі науки, літератури і мистецтва, які підлягають правовій охороні (об'єкти авторського права), належать різні види літературних і художніх творів, комп'ютерні програми, бази даних та інші твори.

Отже, необхідно відрізнити об'єкти авторського права, тобто твори у галузі літератури, науки і мистецтва, і авторське право як об'єкт спадкування. Адже в спадщину переходить не сам твір в його об'єктивному вираженні, а сукупність авторських прав на нього. Об'єкт, в якому втілено твір, входить до складу спадщини лише у разі, якщо спадкодавець мав право власності на нього. Так, наприклад, картина не буде успадковуватися, якщо за життя спадкодавця її продав чи подарував, а будуть успадковуватися лише авторські права на цю картину.

Авторські права поділяються на майнові та особисті немайнові. Як зазначає польський вчений А.Войцеховська, "майнові права забезпечують виключність автора у галузі економічної експлуатації твору; натомість особисті немайнові права захищають емоційний зв'язок, який єднає автора з його твором" [3].

В ч. 1 ст. 29 Закону України "Про авторське право і суміжні права" [4] (далі — Закон) чітко встановлюється, що в спадщину переходять

майнові права авторів та інших осіб, які мають виключне авторське право, а особисті немайнові права у спадщину не переходять.

В ст. 440 Цивільного кодексу України [5] (далі — ЦКУ) визначається, що майновими правами інтелектуальної власності на твір є:

- 1) право на використання твору;
- 2) виключне право дозволяти використання твору;
- 3) право перешкоджати неправомірному використанню твору, в тому числі забороняти таке використання;
- 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

А в ст. 15 Закону встановлено, що до майнових прав автора на твір належать:

- 1) виключне право на використання твору;
- 2) виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами.

Отже, на відміну від Закону, де всі майнові права автора є виключними, в ЦКУ виключним вважається лише право дозволяти використання твору. Крім того, ЦКУ передбачено майнове право, яке відсутнє в Законі — право перешкоджати неправомірному використанню твору. Постає питання, яку саме норму необхідно застосовувати для визначення обсягу майнових прав, що належать автору і які можуть потім переходити в спадщину? Напевно для вирішення цього питання мають застосовуватися саме норми ЦКУ як нормативного акта, прийнятого пізніше ніж Закон. Але все ж зазначені розбіжності потребують подальшого узгодження для того, щоб попередити виникнення можливих колізій на практиці.

Закон також містить досить широкий перелік правомочностей особи, яка має виключне право на дозвіл чи заборону використання твору іншими особами. До нього належить право дозволяти чи забороняти:

- 1) відтворення творів;
- 2) публічне виконання і публічне сповіщення творів;
- 3) публічну демонстрацію і публічний показ;
- 4) будь-яке повторне оприлюднення творів, якщо воно здійснюється іншою організацією, ніж та, що здійснила перше оприлюднення;
- 5) переклади творів;
- 6) переробки, адаптації, аранжування та інші подібні зміни творів;
- 7) включення творів як складових частин до збірників, антологій, енциклопедій тощо;
- 8) розповсюдження творів шляхом першого продажу, відчуження іншим способом або шляхом здавання в майновий найм чи у прокат та шляхом іншої передачі до першого продажу примірників твору;
- 9) подання своїх творів до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів з будь-якого місця і у будь-який час за їх власним вибором;
- 10) здавання в майновий найм і (або) комерційний прокат після першого продажу, відчуження іншим способом оригіналу або примірників аудіовізуальних творів, комп'ютерних програм, баз даних, музичних творів у нотній формі, а також творів, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі або у формі, яку зчитує комп'ютер;

11) імпорт примірників творів. Цей перелік правомочностей не є вичерпним, адже суспільство постійно розвивається і можуть з'являтися нові види використання творів.

Звернемо також увагу на те, що, залежно від характеру твору, іноді реалізуватися може лише частина зі згаданих правомочностей. Так, наприклад, право на переклад не може застосовуватися до музичного твору, а право на виконання — до твору образотворчого мистецтва тощо.

Таким чином, в спадщину переходять всі майнові права автора, передбачені в ЦКУ, включаючи згадані вище правомочності, що деталізують право на використання твору.

Однак, серед майнових прав автора ст. 15 Закону згадує право автора на переробку, адаптацію, аранжування та інші подібні зміни твору, а оскільки майнові права автора переходять у спадщину, то звідси випливає, що спадкоємці, наприклад, відомого письменника можуть власноруч переробити його твір, або дозволити його переробку. Але, окрім майнових прав автора, існують ще особисті немайнові права, які відповідно до ч. 10 ст. 28 Закону охороняються безстроково. До них зокрема належить право на недоторканість твору, яке захищає твір від спотворень та інших посягань. А тому спадкоємець, до якого переходить майнове право на переробку, не набуває повної її свободи. Мається на увазі, що при переробці не повинно відбуватися перекручення чи спотворення змісту або основних думок автора, а тим більше завдання шкоди його честі та репутації. Наприклад, якщо при адаптації роману здійснюється пристосування (полег-

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

шення) його тексту для тих, хто починає вивчати іноземну мову, то в результаті цього його сюжетна лінія має бути витриманою, вона не повинна перекручуватися чи спотворюватися. Під час такої переробки мають дотримуватися принципи добросовісності та розумності, що діють в цивільному праві. Таким чином, особисте немайнове право на недоторканість твору обмежує майнове право на переробку, адаптацію, аранжування та інші подібні зміни твору.

Автору чи іншій особі, яка має авторське право, належить право вимагати виплати винагороди за будь-яке використання твору (крім випадків вільного використання твору). Це право є майновим, воно впливає з виключного права на дозвіл або заборону використання твору іншими особами і є пов'язане з ним. Так, при передачі останнього набувач автоматично набуває і право на авторську винагороду при використанні твору. Тобто, право на винагороду не є самостійним майновим правом, і не може бути передане окремо від виключного права на дозвіл або заборону використання твору. Саме тому законодавець не включає його до переліку майнових прав автора, що міститься в ст. 440 ЦКУ та ч. 1 ст. 15 Закону, а розміщує окремо в ст. 445 ЦКУ та ч. 5 ст. 15 Закону.

Розмір і порядок виплати авторської винагороди за створення і використання твору встановлюються в авторському договорі або у договорах, що укладаються за дорученням суб'єктів авторського права організаціями колективного управління з особами, які використовують твори. Крім того, Постановою

Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 №72 "Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав" встановлено мінімальні ставки авторської винагороди. Винагорода може здійснюватися у формі одноразового (паушального) платежу, або відрахувань за кожний проданий примірник чи кожне використання твору (роялті), або комбінованих платежів.

Отже, враховуючи те, що право вимагати виплати винагороди за використання твору є майновим, воно, як і інші майнові права автора, переходить у спадщину. Варто тільки зауважити, що від спадкування цього права та інших майнових авторських прав слід відрізнити спадкування авторської винагороди, яку було нараховано за життя автора, але він своєчасно її не отримав, або нараховано, відповідно до авторського договору на використання твору, вже після смерті автора, але до прийняття спадкоємцями спадщини. Як зазначає Ю.О. Заїка, в цьому разі об'єктом спадкування є не виключне авторське право, а певна грошова сума [6].

Крім розглянутих вище прав автора, в законодавстві України передбачаються також права, які не вдається чітко віднести до категорії особистих немайнових чи майнових прав; крім того вони стосуються лише окремих видів творів. До таких прав належать:

- 1) право участі у реалізації проєктів творів архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва;
- 2) право доступу до твору образотворчого мистецтва;
- 3) право слідування.

Враховуючи те, що ці права мають певні особливості (специфіку), які не дають можливості включити їх до переліку особистих немайнових чи майнових прав автора на твір, ми пропонуємо віднести їх до особливої групи прав — *специфічних авторських прав*.

На наш погляд, запровадження такої категорії, з методологічної точки зору, полегшить вивчення суб'єктивного авторського права як цілісної упорядкованої сукупності прав автора, спростить їхнє розуміння і позитивно вплине на науку і навчальну дисципліну права інтелектуальної власності загалом. Крім того, зауважимо, що ми не намагаємося жодним чином порушити дуалістичну природу авторського права, яка вже утвердилася в романо-германській правовій сім'ї, а лише робимо спробу об'єднати в окрему групу ті авторські права, які можна віднести і до майнових, і до особистих немайнових прав. Саме тому законодавець не включає їх до відповідних переліків прав автора, а відсутність серед науковців єдиної точки зору щодо віднесення їх до тієї чи іншої групи прав свідчить про їх двояку природу.

Спробуємо розглянути окремо кожне з цих специфічних авторських прав та визначити особливості їх спадкування в Україні.

Право участі у реалізації проєктів творів архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва полягає в тому, що автор зазначених творів має право вимагати своєї особистої участі при їх реалізації. Це означає також, що автор має право брати участь уже при розробці документації для реалізації зазначених творів. Основним призначенням цього права є забезпечен-

ня контролю автора за точним втіленням твору архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва в реальні об'єкти [7]. В Законі це право передбачене в ст. 15, яка називається "Майнові права автора", де закріплюється, що виключні права авторів на використання зазначених творів передбачають право участі у реалізації їх проєктів. Крім того, це право деталізовано в ст. 30 Закону України "Про архітектурну діяльність" [8], яка називається "майнові права на об'єкт архітектури". В ній визначено, що "автор проєкту твору архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва має виключне право на участь у подальшій його реалізації, якщо інше не передбачено умовами договору із замовником (забудовником) або юридичною чи фізичною особою, де або в якій він працює, а також на внесення змін до не завершеного будівництвом чи збудованого твору архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва у разі зміни його функціонального призначення чи реконструкції".

Тобто, можна зробити висновок, що законодавство відносить це право до майнових прав автора, і стосується воно лише окремих видів творів. А тому, як і всі інші майнові права, воно може бути передане, в тому числі в порядку спадкування. Однак, А.О.Мелузова зазначає, що можливість спадкування права на особисту участь в реалізації проєкту є досить спірною, оскільки це право нерозривно пов'язане з особистими професійними навичками померлого автора, якими спадкоємці можуть і не володіти [9]. Справді, якщо ще раз звернутися до згаданого Закону Ук-

раїни "Про архітектурну діяльність", то можна помітити, що саме за участю архітектора — автора затвердженого проекту виконуються робоча документація для будівництва або авторський нагляд за її розробкою (ч. 2 ст. 8, ч. 3 ст. 11). Тому, хоча право участі в реалізації проектів перелічених творів пов'язане з виключним правом на їх використання, воно, на наш погляд, має більше особистий немайновий характер, аніж майновий. Так, в ч. 2 ст. 1270 Цивільного кодексу Російської Федерації [10], що набрав чинності 1 січня 2008 р., практична реалізація архітектурного, дизайнерського, містобудівного та садово-паркового проекту належить до виключних прав автора, і є одним з різновидів використання твору. А в ч. 3 ст. 1294 згаданого кодексу водночас визначено, що автор зазначених творів вправі вимагати від замовника проекту надання права на участь в реалізації свого проекту, якщо договором не передбачено інше. Тобто за російським законодавством право на практичну реалізацію архітектурного, дизайнерського, містобудівного та садово-паркового проекту є майновим правом автора, і у зв'язку з цим може відчужуватись, а право на особисту участь у реалізації проекту має більш особистий характер і належить саме автору.

Таким чином, питання про віднесення права участі у реалізації проектів творів архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва до майнових чи особистих немайнових прав автора є досить дискусійним, а тому потребує детального вивчення, а законодавство, що врегулює ці правовідносини — вдосконалення.

Право доступу до твору образотворчого мистецтва, відповідно до ст. 26 Закону, полягає в тому, що "при передачі твору образотворчого мистецтва чи матеріального об'єкта, в якому втілено цей твір, у власність іншій особі автор має право вимагати доступу до цього твору, з метою його використання для відтворення (виготовлення примірників, слайдів, карток, переробок тощо) за умови, що це не порушує законні права та інтереси власника твору образотворчого мистецтва. Власник не може відмовити автору в доступі до твору без достатніх підстав. При цьому від власника твору не можна вимагати доставки твору автору". Але з цих норм Закону не вдається однозначно встановити який саме характер має право доступу: майновий чи особистий немайновий. А тому серед вчених виникають дискусії з приводу вирішення цього питання. Так, Е.П.Гаврилов відносить його до особистих прав автора, мотивуючи це тим, що в протилежному випадку воно було б зазначене серед майнових прав автора у відповідній статті закону. Його відсутність в переліку особистих немайнових прав Е.П.Гаврилов пов'язує зі специфікою об'єкта (твору образотворчого мистецтва) [11]. І.П.Янушкевич також вважає, що право доступу є немайновим, пояснюючи це тим, що воно має особливий, особистий характер [12]. З цією позицією не погоджується О.П.Сергеев, який зазначає, що право доступу надається автору твору для забезпечення можливості відтворення твору, тобто для реалізації майнового права. Відсутність же вказівки на це право у переліку майнових прав автора пояснюється невичерпністю зазначеного переліку [13]. М.Мірошникова також

вважає право доступу майновим, оскільки воно покликане, перш за все, задовольняти економічні інтереси автора [14]. На думку ж Г.Чурпіти, право доступу є синтезом майнового та особистого немайнового права. Його майновий характер пов'язаний із забезпеченням можливості реалізації права автора відтворювати створений ним твір, а немайновий — в неможливості переходу даного права до правонаступників, зокрема спадкоємців [15]. На наш погляд, *право доступу є особливим (специфічним) особистим немайновим правом*. Це пояснюється тим, що, як і будь-яке особисте немайнове право автора, воно не може бути передано іншим особам, зокрема переходити в спадщину, а при переданні виключних майнових прав на твір образотворчого мистецтва, право доступу до нього у автора все одно залишається. Специфіка ж цього права полягає в тому, що воно:

- 1) стосується лише творів образотворчого мистецтва;
- 2) на відміну від інших особистих немайнових прав, припиняється після смерті автора, тому що в силу свого характеру не може бути реалізоване.

Звернемо увагу також на зв'язок права доступу з майновим правом на відтворення твору, адже відповідно до Закону саме з метою відтворення твору надається доступ до нього, тобто право доступу забезпечує реалізацію права на відтворення. Але може виникнути ситуація, коли автор передав свої виключні майнові права на твір, до яких, як відомо, належить і право на відтворення. Тобто в цьому разі автор не буде мати права виготовляти примірники, слайди, картки тощо та в інший спосіб відтворювати твір (за винят-

ком випадків вільного відтворення твору, передбачених Законом), а отже право доступу іноді може здійснюватися не з метою реалізації права на відтворення, а з іншою метою — наприклад, створення нового оригінального твору образотворчого мистецтва, в якому присутні певні елементи попереднього. Розглянутий випадок є ще одним аргументом на користь того, що право доступу має більше особистий немайновий характер, аніж майновий.

Останнє право, яке ми відносимо до специфічних авторських прав — це *право слідування*. Воно визначено в ст. 27 Закону відповідно до якої "автор твору образотворчого мистецтва, а у разі його смерті — спадкоємці, впродовж строку дії авторського права користуються щодо проданих автором оригіналів творів образотворчого мистецтва невідчужуваним правом на одержання п'яти відсотків від ціни кожного наступного продажу твору через аукціон, галерею, салон, крамницю тощо, що йде за першим його продажем, здійсненим автором твору. Виплата винагороди у цьому випадку здійснюється зазначеними аукціонами, галереями, салонами, крамницями тощо". Крім того, право слідування передбачається і в ст. 448 ЦКУ, тут законодавець його називає правом автора на частку від суми продажу оригіналу твору. Відповідно до цієї статті "автор має невідчужуване право на одержання грошової суми у розмірі п'яти відсотків від суми кожного продажу оригіналу художнього твору чи оригіналу рукопису літературного твору, наступного за відчуженням оригіналу, здійсненим автором. Зазначена сума сплачується продавцем оригіналу твору".

Отже, ЦКУ до об'єктів права слідування відносить набагато ширше коло творів, ніж Закон, адже до оригіналів художніх творів чи оригіналів рукописів літературних творів належать не лише оригінали творів образотворчого мистецтва, а й оригінали усіх інших літературних та художніх творів, передбачених в п. 1 ч. 1 ст. 433 ЦКУ. Наприклад, це може бути оригінал аудіовізуального чи фотографічного твору. Враховуючи ж все більше поширення застосування цифрової фотографії та відеозйомки, постає питання: що саме буде виступати в такому випадку оригіналом твору? Напевно, це буде сам графічний чи відеофайл, а він, як відомо, може бути перенесений чи скопійований на інші цифрові носії інформації, відредагований, переконвертований в інші формати, роздрукований, розміщений в Інтернеті тощо, а тому фотографічні та аудіовізуальні твори все частіше стають не пов'язаними безпосередньо з тими матеріальними об'єктами, в яких вони втілені, і за своєю цифровою природою не можуть виступати об'єктами права слідування.

Тому коло об'єктів права слідування за ЦКУ є занадто широким і потребує звуження. Адже у зв'язку з тим, що цю норму можна по-різному тлумачити, на практиці можуть виникати спірні ситуації з приводу того чи поширюється на той чи інший твір право слідування. Постає лише питання до якого ступеня необхідно звужити коло цих об'єктів.

І. Томаров також наголошує, що визначення об'єкта права слідування в ЦКУ є вкрай невдалим і зазначає, що прийнятним є формулювання Закону України "Про авторське право і суміжні права", де йдеться

про "твори образотворчого мистецтва", під якими звичайно розуміють твори графічного і пластичного мистецтва [16]. Дійсно, віднесення творів образотворчого мистецтва в Законі до об'єктів права слідування є доцільним і справедливим, адже ці твори не можуть бути відділені від матеріального носія, в якому вони виражені, а тому їх автор позбавлений тієї можливості одержувати винагороду за кожний проданий примірник твору, якою наділений письменник чи композитор.

Крім того, І.Томаров ще зазначає, що авторські копії творів образотворчого мистецтва (тобто копії, які створив безпосередньо автор оригіналу) охороняються як самостійні об'єкти, а тому на них також має розповсюджуватись право слідування [16]. Справді, копія твору образотворчого мистецтва не може бути повністю ідентична оригіналу і теж є результатом творчої діяльності (хоча й творчий внесок автора тут безумовно набагато менший). А оскільки авторські копії не можуть бути відділені від матеріального носія, то поширення на них права слідування є дійсно необхідним.

В ст. 14 ter Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів до об'єктів права слідування віднесені оригінали творів мистецтва і оригінали рукописів письменників і композиторів (але з застереженням, що для цього має бути уповноваження національного законодавства). На наш погляд, це коло об'єктів також визначено занадто широко, оскільки до творів мистецтва належать, зокрема, аудіовізуальні та фотографічні твори; віднесення ж їх до об'єктів права слідування, як зазначалося вище, є спірним. Стосовно ж оригіналів

рукописів письменників і композиторів (або оригіналів рукописів літературних творів, як це визначено в ЦКУ), то ми також не погоджуємося з поширенням на них права слідування. Це пов'язано з тим, що літературні твори можна переписувати безліч разів, а прослідкувати потім який рукопис є оригіналом, а який ні буде досить важко. Крім того, ця норма поступово починає втрачати своє практичне значення, адже зараз, в XXI столітті, коли все більше письменників пишуть свої твори не від руки, а з використанням комп'ютерної техніки, рукописи взагалі можуть бути відсутні.

Тому, можна зробити висновок, що до кола об'єктів права слідування мають належати лише оригінали та авторські копії творів образотворчого мистецтва (творів живопису, скульптури та графіки), а у зв'язку з цим необхідно внести відповідні зміни до ст. 448 ЦКУ, адже цей кодифікований нормативно-правовий акт було прийнято пізніше ніж Закон, і саме його норми застосовуються для вирішення питання чи є той чи інший твір об'єктом права слідування.

Ще однією особливістю законодавчого закріплення права слідування є те, що за Законом кожен наступний продаж твору має здійснюватися через аукціон, галерею, салон, крамницю тощо, тобто публічно, а в ЦКУ, як і в Бернській конвенції, така вимога відсутня. Це є позитивним кроком в вітчизняній правотворчості, адже тепер власник оригіналу твору не зможе обійти права слідування, продавши цей твір безпосередньо, без залучення зазначених посередників.

Необхідно також зазначити, що право слідування може виникнути

лише за умови відчуження оригіналу твору його автором. Тобто, якщо автор протягом свого життя оригінал твору не продав, а це зробили його спадкоємці, то право слідування виникнути в них вже не може. Причому це застереження міститься не лише в ЦКУ та Законі, а й в Бернській конвенції.

Право слідування не можна чітко віднести до майнових чи особистих немайнових прав, воно має двояку правову природу, і саме тому ми відносимо його до групи специфічних авторських прав. Так, майновий характер цього права полягає у тому, що воно переходить у спадщину і діє протягом того ж строку, що встановлений для майнових авторських прав, а особистий немайновий — в тому, що воно не може бути відчужене іншим особам, як самим автором, так і його спадкоємцями. Тобто навіть, якщо спадкоємці передають свої виключні майнові права на твір іншій особі, право слідування за ними все одно залишається.

Звернемо увагу на законодавче закріплення спадкування права слідування, що міститься в ст. 448 ЦКУ. Відповідно до цієї статті, "право слідування переходить до спадкоємців автора твору та спадкоємців цих спадкоємців". Стосовно цього положення, О. Штефан слушно зазначає, що таке уточнення суб'єктів, до яких може перейти право слідування, є недоречним і практичного значення фактично не має, оскільки головним є строк чинності майнових прав на твір [17].

Слід зазначити, що перехід права слідування у порядку спадкового правонаступництва (*mortis causa*) законодавство деяких країн світу не передбачає. Так, цей перехід не виз-

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

нається в Німеччині, Чилі, Угорщині, Італії, а тому право слідування в цих країнах припиняється зі смертю автора [16].

IV. Висновки. Таким чином, при спадкуванні авторських прав в спадщину можуть переходити майнові права автора та право слідування як специфічне авторське право. Можливість спадкування права участі у реалізації проектів творів архітекту-

ри, містобудування, садово-паркового мистецтва є дискусійною. Право доступу до твору образотворчого мистецтва не успадковується, а тому, з метою усунення можливих колізій на практиці, пропонуємо внести зміни до Закону України "Про авторське право і суміжні права", чітко визначивши у ст. 29, що це право у спадщину не переходить. ♦

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. розробників проекту Цивільного кодексу України. — К.: Істина, 2004. — С. 816.
2. Підпригора О.А., Підпригора О.О. Право інтелектуальної власності України. — К.: Юрінком Інтер, 1998. — С. 29.
3. Войцеховська А. Особисті авторські права та їх охорона за польським законом про авторське право і суміжні права // Інтелектуальна власність. — 2005. — №2. — С. 20.
4. Закон України "Про авторське право та суміжні права" від 11.07.2001 № 2627-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 43. — Ст. 214.
5. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40—44. — Ст. 356.
6. Заїка Ю.О. Спадкове право України. — К.: Істина, 2006. — С. 51.
7. Право інтелектуальної власності / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. — К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2002. — С. 247.
8. Закон України "Про архітектурну діяльність" // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 31. — ст. 246.
9. Мелузова А.О. Наследование авторских прав // Интеллектуальная собственность: правовые, экономические и социальные проблемы. Сборник трудов аспирантов РГИИС в трех частях. — М.: РГИИС, 2002, часть 2. — С. 5.
10. Российская газета. — 2006. — 22 декабря.
11. Гаврилов Э.П. Комментарий к Закону РФ "Об авторском праве и смежных правах". — М.: Спарк; Фонд "Правовая культура", 1996. — С. 85.
12. Янушкевич И.П. Авторское право в Российской Федерации: Учебное пособие. — М.: ИНИЦ Роспатента, 2000, С. 31.
13. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации: Учебник. — М.: Проспект, 2003. — С. 221.
14. Мирошникова М. Особенности перехода авторских прав по российскому гражданскому праву // Интеллектуальная собственность. Авторское право и смежные права. — 2002. — №8. — С. 24.
15. Чурпіта Г. Право доступу до твору образотворчого мистецтва // Інтелектуальна власність. — 2005. — №5. — С. 18.
16. Томаров І. Право слідування і право попереднього користувача: юридична природа та місце в системі інтелектуальних прав // Теорія і практика інтелектуальної власності. — 2006. — №6. — С. 19.
17. Штефан О. Деяко до колізійної неузгодженості положень ЦК України з іншими нормативно-правовими актами у сфері авторського права // Теорія і практика інтелектуальної власності. — 2007. — №1. — С. 18.